

KOSOVO SPECIALIST CHAMBERS
DHOMAT E SPECIALIZUARA TË KOSOVËS
SPECIJALIZOVANA VEĆA KOSOVA

Predmet: KSC-BC-2020-06

Tužilac protiv Hašima Tačija, Kadrija Veseljija, Redžepa Seljimija i Jakupa Krasnićija

Rešava: sudija za prethodni postupak

sudija Nikola Giju

Sekretar: dr Fidelma Donlon

Datum: 26. novembar 2021.

Jezik: engleski

Stepen tajnosti: javno

**Javna redigovana verzija odluke po vraćenoj odluci o preispitivanju pritvora i
po redovnom preispitivanju pritvora Redžepa Seljimija**

Specijalizovani tužilac

Džek Smit

Branilac Hašima Tačija

Gregori Kiho

Zastupnik žrtava

Sajmon Loz

Branilac Kadrija Veseljija

Ben Emerson

Branilac Redžepa Seljimija

Dejvid Jang

Branilac Jakupa Krasnićija

Venkatešvari Alagenda

SUDIJA ZA PRETHODNI POSTUPAK,¹ na osnovu člana 41(6), (10) i (12) Zakona br. 05/L-053 o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu (u daljem tekstu: Zakon) i pravila 56(2) i 57(2) Pravilnika o postupku i dokazima pred Specijalizovanim većima Kosova (u daljem tekstu: Pravilnik), donosi sledeću odluku.

I. TOK POSTUPKA

1. Dana 5. novembra 2020, nakon potvrđivanja optužnice (u daljem tekstu: odluka o potvrđivanju optužnice),² Redžep Seljimi (u daljem tekstu: g. Seljimi ili optuženi) uhapšen je u skladu sa odlukom i nalogom za hapšenje koje je izdao sudija za prethodni postupak.³

2. Dana 22. januara 2021. sudija za prethodni postupak odbio je zahtev g. Seljimija za privremeno puštanje na slobodu (u daljem tekstu: prva odluka o pritvoru).⁴

¹ KSC-BC-2020-06, F00001, predsednik, *Odluka kojom se određuje sudija za prethodni postupak*, 23. april 2020, javno.

² KSC-BC-2020-06, F00026/RED, sudija za prethodni postupak, *Javna redigovana verzija odluke o potvrđivanju optužnice protiv Hašima Tačija, Kadrija Veseljija, Redžepa Seljimija i Jakupa Krasničija*, 26. oktobar 2020, javno. Specijalizovani tužilac je dostavio potvrđenu optužnicu: specijalizovani tužilac, *Dodatno redigovana optužnica*, 4. novembar 2020, javno (dokument F00045/A03). Poverljiva verzija redigovane optužnice s manje redakcija dostavljena je 11. decembra 2020, dokument F00134. U skladu s odlukom o nedostacima optužnice (dokument F00413/RED), 8. septembra 2021. dostavljene su poverljiva redigovana verzija (dokument F00455/CONF/RED/A01) i javna redigovana verzija korigovane potvrđene optužnice (dokument F00455/RED/A01) (u daljem tekstu: optužnica).

³ KSC-BC-2020-06, F00049, sekretar, *Obaveštenje o hapšenju Redžepa Seljimija prema pravilu 55(4)*, 5. novembar 2020, javno; F00027/RED, sudija za prethodni postupak, *Javna redigovana verzija odluke po zahtevu za izdavanje naloga za hapšenje i dovođenje*, 26. oktobar 2020, javno; F00027/A05/RED, *Javna redigovana verzija naloga za hapšenje Redžepa Seljimija*, 26. oktobar 2020, javno.

⁴ KSC-BC-2020-06, F00124/RED, Seljimijeva odbrana, *Javna redigovana verzija zahteva odbrane za privremeno puštanje na slobodu, dokument KSC-BC-2020-06/F00124, od 7. decembra 2020, 12. decembar 2020, javno; F00179/RED, sudija za prethodni postupak, Javna redigovana verzija odluke po zahtevu Redžepa Seljimija za privremeno puštanje na slobodu*, 22. januar 2021, javno.

3. Dana 30. aprila 2021. Apelacioni sud odbio je žalbu g. Seljimija na prvu odluku o pritvoru (u daljem tekstu: prva odluka Apelacionog suda).⁵
4. Dana 25. juna 2021. sudija za prethodni postupak izdao je nalog da se g. Seljimiju produži pritvor (u daljem tekstu: druga odluka o pritvoru).⁶
5. Dana 1. oktobra 2021. Apelacioni sud doneo je odluku po žalbi g. Seljimija na drugu odluku o pritvoru (u daljem tekstu: druga odluka Apelacionog suda)⁷ i, između ostalog, vratio drugu odluku o pritvoru na ponovno odlučivanje kako bi sudiji za prethodni postupak procenio da li policija Kosova realno može da garantuje uslove koje je predložio optuženi ili druge uslove koje sudija za prethodni postupak smatra neophodnim kako bi se umanjile utvrđene opasnosti (u daljem tekstu: pitanje vraćeno na ponovno odlučivanje ili vraćeno pitanje).⁸
6. Dana 13. oktobra 2021. odbrana g. Seljimija (u daljem tekstu: Seljimijeva odbrana) dostavila je podneske o preispitivanju pritvora g. Seljimija i u odgovoru na nalog sudije za prethodni postupak⁹ zatražila da se Seljimijev pritvor preispita zajedno s vraćenim pitanjem (u daljem tekstu: zahtev odbrane).¹⁰
7. Dana 20. oktobra 2021. sekretar je, u skladu s nalogom koji mu je izdao sudija za prethodni postupak,¹¹ dostavio informacije (u daljem tekstu: podnesak

⁵ KSC-BC-2020-06, IA003/F00005/RED, Apelacioni sud, *Javna redigovana verzija odluke po žalbi Redžepa Seljimija na odluku u vezi s privremenim puštanjem na slobodu*, 30. april 2021, javno.

⁶ KSC-BC-2020-06, F00372 sudija za prethodni postupak, *Odluka o preispitivanju pritvora Redžepa Seljimija*, 25. jun 2021, poverljivo. Javna redigovana verzija izdata je 30. juna 2021. (dokument F00372/RED).

⁷ KSC-BC-2020-06, IA007/F00005, Apelacioni sud, *Odluka po žalbi Redžepa Seljimija na odluku o preispitivanju pritvora*, 1. oktobar 2021, poverljivo. Javna redigovana verzija te odluke izdata je istog dana (dokument IA007/F00005/RED).

⁸ Druga odluka Apelacionog suda, stavovi 56–58.

⁹ KSC-BC-2020-06, F00514, sudija za prethodni postupak, *Nalog odbrani da se izjasni o rokovima za sledeće preispitivanje pritvora*, 8. oktobar 2021, javno.

¹⁰ KSC-BC-2020-06, F00523, Seljimijeva odbrana, *Izjašnjenje Seljimijeve odbrane o preispitivanju pritvora i odgovor na nalog sudije za prethodni postupak*, dokument KSC-BC-2020-06/F00514, 13. oktobar 2021, poverljivo, stav 3.

¹¹ KSC-BC-2020-06, F00522, sudija za prethodni postupak, *Nalog sekretaru da dostavi informacije o pritvorskom režimu*, 13. oktobar 2021, poverljivo, stav 7.

Sekretarijata) o režimu pod kojim g. Seljimi boravi u Pritvorskom objektu Specijalizovanih veća.¹²

8. Dana 22. oktobra 2021. Specijalizovano tužilaštvo (u daljem tekstu: tužilaštvo) dostavilo je odgovor na zahtev odbrane (u daljem tekstu: odgovor tužilaštva).¹³

9. Dana 26. oktobra 2021. policija Kosova je, u skladu s nalogom koji joj je izdao sudija za prethodni postupak,¹⁴ dostavila informacije o (i) ovlašćenjima i sposobnosti policije Kosova da ograniči kretanje licima koja su uslovno puštena na slobodu, da nadzire i ograniči njihovu komunikaciju, da kontroliše kućni pritvor i sprovodi mere pod kojima je lice privremeno pušteno na slobodu, i (ii) ranijim slučajevima u kojima je sprovodila mere pod kojima su lica optužena za teška krivična dela privremeno puštena na slobodu ili zadržavana u pritvoru (u daljem tekstu: podnesak policije Kosova).¹⁵

10. Dana 8. novembra 2021. tužilaštvo je dostavilo napomene o podnesku policije Kosova (u daljem tekstu: napomene tužilaštva).¹⁶

11. Dana 12. novembra 2021. Seljimijeva odbrana je dostavila napomene o podnesku policije Kosova (u daljem tekstu: napomene Seljimijeve odbrane).¹⁷

¹² KSC-BC-2020-06, F00536, sekretar, *Podnesak Sekretarijata u skladu s nalogom da se dostave informacije o pritvorskom režimu (dokument F00522)*, 20. oktobar 2021, poverljivo.

¹³ KSC-BC-2020-06, F00540, specijalizovani tužilac, *Objedinjeni odgovor tužilaštva na podneske odbrane o preispitivanju pritvora iz oktobra 2021*, 22. oktobar 2021, poverljivo. Javna redigovana verzija tog dokumenta dostavljena je 2. novembra 2021. (dokument F00540/RED).

¹⁴ KSC-BC-2020-06, F00513, sudija za prethodni postupak, *Nalog policiji Kosova da dostavi informacije (u daljem tekstu: nalog policiji Kosova)*, 8. oktobar 2021, javno, s jednim prilogom (u daljem tekstu: prilogu nalogu policiji Kosova), poverljivo.

¹⁵ KSC-BC-2020-06, F00548/eng, Generalna direkcija policije Kosova, *Odgovor na zahtev broj KSC-BC-2020-06 od 13. oktobra 2021*, 26. oktobar 2021, poverljivo. Prevod tog dokumenta na engleski dostavljen je 3. novembra 2021.

¹⁶ KSC-BC-2020-06, F00562, specijalizovani tužilac, *Odgovor tužilaštva na podnesak policije Kosova o pritvoru*, 8. novembar 2021, poverljivo, s prilogom 1, javno.

¹⁷ KSC-BC-2020-06, F00567, Seljimijeva odbrana, *Napomene Seljimijeve odbrane u vezi sa odgovorom policije Kosova shodno nalogu sudije za prethodni postupak da se dostave informacije*, 12. novembar 2021, poverljivo.

II. IZNETA ARGUMENTACIJA

12. Seljimijeva odbrana navodi da se u slučaju g. Seljimija nije ostvarila nijedna od opasnosti iznetih u članu 41(6)(i)-(iii) Zakona, ali da se, imajući u vidu nedavne zaključke Apelacionog suda i u želji da se pitanje Seljimijevog pritvora reši što ekspeditivnije, neće dalje izjašnjavati o tim opasnostima.¹⁸ Zato se Seljimijeva odbrana organizava na sledeća pitanja: (i) da li se opasnosti iznete u članu 41(6)(b) Zakona mogu valjano umanjiti uslovima koje bi sudija za prethodni postupak smatrao neophodnim i primerenim i (ii) da li je došlo do odlaganja postupka, a ako jeste, kako se to odražava na mogućnost privremenog puštanja na slobodu.¹⁹

13. Tužilaštvo u odgovoru navodi da zahtev odbrane treba odbaciti.²⁰ Ono smatra da je neophodno da se g. Seljimiju produži pritvor pošto se prilike u međuvremenu nisu promenile toliko da bi se to odrazilo na već ustanovljene razloge za njegovo zadržavanje u pritvoru.²¹ Tužilaštvo tvrdi da se pomenute opasnosti ne mogu umanjiti nikakvim uslovima pod kojima bi optuženi bio privremeno pušten na slobodu na Kosovu.²² Osim toga, tužilaštvo tvrdi da je zadržavanje g. Seljimija u pritvoru pre početka suđenja i dalje opravdana i srazmerna mera, s obzirom na obim i složenost ovog predmeta, na ekspeditivnost s kojom se napredovalo u prepretnom postupku, na dužinu kazne koju g. Seljimi može da očekuje ukoliko bude oglašen krivim i na povećanu opasnost da će ometati postupak ukoliko bude pušten na slobodu.²³

14. Tužilaštvo u napomenama tvrdi da podnesak policije Kosova ne menja ništa na već iznetim zaključcima da g. Seljimi ne može biti uslovno pušten na slobodu, s obzirom na opasnosti koje su s tim povezane.²⁴

¹⁸ Zahtev odbrane, stav 5.

¹⁹ Zahtev odbrane, stav 6.

²⁰ Odgovor tužilaštva, stav 42.

²¹ Odgovor tužilaštva, stav 1.

²² Odgovor tužilaštva, stav 24.

²³ Zahtev odbrane, stav 41.

²⁴ Napomene tužilaštva, stav 1.

15. Seljimijeva odbrana u napomenama tvrdi da se iz podneska policije Kosova jasno vidi da je ona u stanju da sprovodi sve razumne mere koje budu određene za privremeni boravak optuženog na slobodi.²⁵

III. MERODAVNO PRAVO

16. Član 41(6) Zakona predviđa da Specijalizovana veća određuju pritvor jedino kada postoji osnovana sumnja da je lice izvršilo krivično delo iz nadležnosti Specijalizovanih veća i kada postoje jasni osnovi da se smatra: (i) da postoji opasnost od bekstva; (ii) da će lice uništiti, sakriti, izmeniti ili krivotvoriti dokaze o krivičnom delu, ili konkretne okolnosti ukazuju na to da će ometati tok krivičnog postupka; ili (iii) da će lice ponoviti krivično delo, dovršiti pokušano krivično delo ili počiniti krivično delo kojim preti.

17. Član 41(10) Zakona i pravilo 57(2) Pravilnika predviđa da sve do pravnosnažne presude ili do puštanja na slobodu, sudija za prethodni postupak ili postupajući panel po isteku roka od dva (2) meseca od donošenja poslednjeg rešenja o pritvoru, razmatra da li još uvek postoje razlozi za pritvor i izdaje rešenje kojim se pritvor produžava ili ukida.

18. U skladu sa članom 41(12) Zakona, Specijalizovana veća, pored pritvora, mogu naložiti sledeće mere kako bi obezbedila prisustvo optuženog, sprečila ponavljanje krivičnog dela ili obezbedila uspešno vođenje krivičnog postupka: sudski poziv, hapšenje, puštanje na slobodu uz kauciju, kućni pritvor, obećanje optuženog da neće napustiti mesto boravka, zabranu približavanja određenim mestima ili licima, javljanje u stanicu policije ili drugo mesto i mere obaveznog pohađanja popravnih programa.

19. Prema pravilu 56(2) Pravilnika, panel se stara da pritvoreno lice u periodu do početka suđenja ne boravi u pritvoru neopravdano dugo, a u slučaju da dođe do

²⁵ Napomene Seljimijeve odbrane, stav 2.

nepotrebnog odlaganja koje prouzrokuje specijalizovani tužilac, panel, nakon što sasluša strane u postupku, može pustiti lice na slobodu pod uslovima koje smatra odgovarajućim.

IV. DISKUSIJA

A. RELEVANTNI PRAVNI STANDARD

20. Sudija za prethodni postupak podseća na to da je, prema članu 41(10) Zakona, dužan da razmotri da li još uvek postoje razlozi za pritvor, uključujući osnove navedene u članu 41(6) Zakona: (i) da li postoji osnovana sumnja da je lice izvršilo krivično delo ili dela i (ii) da li postoje jasni osnovi da se smatra da je prisutan bilo koji od rizika navedenih u članu 41(6)(b) Zakona.²⁶ Dužnost da odluči da li okolnosti zbog kojih je pritvor određen i dalje postoje nadležnom panelu nameće obavezu da *proprio motu* oceni da li je, u trenutku u kom preispituje odluku i u konkretnim okolnostima u predmetu u kojima se odluka preispituje, zadržavanje optuženog u pritvoru i dalje opravdano.²⁷ Iako automatsko preispitivanje pritvora na svaka dva meseca, propisano pravilom 57(2) Pravilnika, nije strogo ograničeno na pitanje da li se okolnosti jesu ili nisu promenile, to ipak može biti presudno, pa će panel to pitanje razmotriti ili na zahtev strane u postupku ili *proprio motu*.²⁸ Sudija za prethodni postupak nije dužan da daje svoje mišljenje o faktorima o kojima je već odlučeno u prvobitnoj odluci o pritvoru niti da se bavi zahtevima u kojima se samo ponavljaju stavovi o kojima je već o bilo govora u ranijim odlukama.²⁹ Ključno je da se sudija za prethodni postupak uveri da u trenutku donošenja odluke po zahtevu za preispitivanje pritvora osnovi za dalji pritvor još

²⁶ V., na primer, KSC-BC-2020-07, IA002-F00005, Apelacioni sud, *Odluka po žalbi Nasima Haradinaja na odluku o preispitivanju pritvora*, 9. februar 2021, javno (u daljem tekstu: žalba na odluku o pritvoru u predmetu *Haradinaj*), stav 55.

²⁷ Druga odluka Apelacionog suda, stav 13.

²⁸ Druga odluka Apelacionog suda, stav 14.

²⁹ Žalba na odluku o pritvoru u predmetu *Haradinaj*, stav 55; druga odluka Apelacionog suda, stav 15.

uvek postoje.³⁰ Na tužilaštvu je da pokaže da je neophodno da optuženi ostane u pritvoru.³¹

B. OSNOVANA SUMNJA

21. Kad je reč o kriterijumu za produženje pritvora, član 41(6)(a) Zakona na samom početku propisuje postojanje osnovane sumnje da je pritvoreno lice izvršilo krivično delo iz nadležnosti Specijalizovanih veća. To je uslov *sine qua non* za valjanost odluke o produženju pritvora.³²

22. Seljimijeva odbrana se nije izjasnila o postojanju osnovane sumnje, navedene u članu 41(6)(a) Zakona. Tužilaštvo tvrdi da je zaključak sudije za prethodni postupak o postojanju osnovane sumnje i dalje validan.³³

23. Sudija za prethodni postupak podseća da je u odluci o potvrđivanju optužnice utvrđeno da, prema članu 39(2) Zakona, postoji dobro utemeljena sumnja da je g. Seljimi krivično odgovoran za više zločina protiv čovečnosti (progon, zatvaranje, drugi nehumani postupci, mučenje, ubistvo i prisilni nestanci) i ratnih zločina (proizvoljno lišavanje slobode, surovo postupanje, mučenje i ubistvo) prema članovima 13(1), 14(1)(c) i 16(1)(a) Zakona.³⁴ Ti zaključci doneti su na osnovu standarda koji je viši od kriterijuma postojanja osnovane sumnje, neophodnog shodno članu 41(6)(a) Zakona.³⁵ U ovom predmetu se u međuvremenu nije desilo ništa što bi njih obesnažilo.

³⁰ Žalba na odluku o pritvoru u predmetu *Haradinaj*, stav 55. V. takođe druga odluka Apelacionog suda, stav 12.

³¹ Prva odluka o pritvoru, stav 18, i dalje napomene. V. takođe ESLJP, *Merabishvili v. Georgia* [GC], br. 72508/13, [Judgment](#) (u daljem tekstu: presuda u predmetu *Merabishvili v. Georgia* [GC]), 28. novembar 2017, stav 234.

³² Presuda u predmetu *Merabishvili v. Georgia* [GC], stav 222, i dalje napomene.

³³ Odgovor tužilaštva, stav 4.

³⁴ Odluka o potvrđivanju optužnice, stav 521(a).

³⁵ V., na primer, KSC-BC-2020-04, F00007/RED, sudija za prethodni postupak, *Javna redigovana verzija odluke o potvrđivanju optužnice protiv Pjetera Šalje*, 12. jun 2020, javno, stav 35.

24. Stoga sudija za prethodni postupak konstatuje da i dalje postoji osnovana sumnja da je g. Seljimi izvršio krivična dela iz stvarne nadležnosti Specijalizovanih veća u smislu člana 41(6)(a) i (10) Zakona.

C. NUŽNOST PRITVORA

25. Nakon što je kriterijum iz člana 41(6)(a) Zakona ispunjen, osnovi koji bi opravdavali lišavanje nekog lica slobode moraju biti jasni, u smislu da moraju biti detaljno navedeni.³⁶ Sudija za prethodni postupak nadalje podseća da, s obzirom na postojeće dokaze, ti konkretni i jasni osnovi moraju ići u prilog „uverenju“³⁷ da postoji neki od rizika navedenih u tri stava člana 41(6)(b) Zakona, u smislu da je moguće, ali ne i neminovno, da se tako nešto dogodi u budućnosti.³⁸ Drugim rečima, treba pokazati da je manje nego izvesno ali više nego tek moguće da će se neki od tih rizika i ostvariti.³⁹ Prilikom odlučivanja o tome da li neko lice treba da bude pušteno na slobodu ili zadržano u pritvoru sudija za prethodni postupak mora da razmotri alternativne mere za sprečavanje rizika iz člana 41(6)(b) Zakona.⁴⁰

³⁶ Prva odluka o pritvoru, stav 19; prva odluka Apelacionog suda, stavovi 43–44; druga odluka Apelacionog suda, stav 21.

³⁷ V. uvodnu odredbu člana 41(6)(b) Zakona.

³⁸ Prva odluka o pritvoru, stav 19, i dalje napomene.

³⁹ Prva odluka Apelacionog suda, stav 40; druga odluka Apelacionog suda, stav 19.

⁴⁰ O obavezi da se razmotre „alternativne mere“, v. KSC-CC-PR-2017-01, F00004, Specijalizovano veće Ustavnog suda, *Odluka po zahtevu za ocenu ustavnosti Pravilnika o postupku i dokazima usvojenog na plenarnoj sednici 17. marta 2017. prosleđenog Specijalizovanom veću Ustavnog suda u skladu sa članom 19(5) Zakona br. 05/L-053 o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu*, 26. april 2017, javno, stav 114. V. takođe ESLjP, *Buzadji v. the Republic of Moldova* [GC], br. 23755/07, Judgment, 5. jul 2016. (u daljem tekstu: presuda u predmetu *Buzadji v. the Republic of Moldova* [GC]), stav 87 *in fine*; ESLjP, *Idalov v. Russia* [GC], br. 5826/03, Judgment, 22. maj 2012, stav 140 *in fine*.

1. Opasnost od bekstva

26. Iako ne priznaje da je ijedna od opasnosti navedenih u članu 41(6)(i)-(iii) realna, Seljimijeva odbrana ne izjašnjava se o pitanju da li opasnost od bekstva i dalje postoji, s obzirom na to da je Apelacioni sud po bez razmatranja odbacio njene argumente o tome.⁴¹

27. Tužilaštvo tvrdi da bi optuženi, s obzirom na sve veći obim obelodanjenog dokaznog materijala i na mogućnost da mu se, ukoliko bude oglašen krivim, odredi teška kazna, mogao imati dovoljno motiva da pobjegne. Ono dodaje i da bi optuženi imao načina da to učini jer je, zahvaljujući svojim nekadašnjim položajima, i dalje uticajan na Kosovu.⁴²

28. Sudija za prethodni postupak smatra da je g. Seljimi upoznat s optužbama koje mu se stavljaju na teret i s mogućnošću teške kazne u slučaju osuđujuće presude,⁴³ kao i da je zahvaljujući tekućem postupku obelodanjivanja stekao dodatni uvid u dokaze na kojima se zasnivaju optužbe protiv njega. Pored toga, g. Seljimi još uvek igra značajnu ulogu na Kosovu zahvaljujući svojim ranijim položajima – bio je jedan od osnivača Glavnog štaba Oslobođilačke vojske Kosova (u daljem tekstu: OVK), načelnik Direkcije OVK za operacije, ministar u privremenoj vladi Kosova i poslanik u skupštini.⁴⁴ Zahvaljujući uticaju koji i dalje ima, on bi mogao da izbegne postupak pred Specijalizovanim većima tako što bi obezbedio pristup relevantnim informacijama i pribavio finansijska i prevozna sredstva.⁴⁵

⁴¹ Zahtev odbrane, stav 5, gde se upućuje na drugu odluku Apelacionog suda, stav 30.

⁴² Odgovor tužilaštva, stav 7.

⁴³ Prva odluka o pritvoru, stav 31; druga odluka o pritvoru, stav 25.

⁴⁴ Prva odluka o pritvoru, stav 31; prva odluka Apelacionog suda, stavovi 62–63; druga odluka o pritvoru, stav 25.

⁴⁵ Druga odluka o pritvoru, stav 25; prva odluka Apelacionog suda, stavovi 69–74; druga odluka Apelacionog suda, stavovi 34, 35, 40.

29. Zato, bez obzira na faktore koji bi mogli ukazati na suprotno, a koji su navedeni u prvoj odluci o pritvoru,⁴⁶ opasnost da bi g. Seljimi mogao pobeći i dalje postoji.

2. Opasnost od ometanja toka postupka pred Specijalizovanim većima

30. Iako ne priznaje da je ijedna od opasnosti navedenih u članu 41(6)(i)-(iii) realna, Seljimijeva odbrana se ne izjašnjava o pitanju da li opasnost od ometanja toka postupka i dalje postoji, s obzirom na to da je Apelacioni sud bez razmatranja postupku odbacio njene argumente o tome.⁴⁷

31. Tužilaštvo u odgovoru pak tvrdi da postoji realna opasnost da bi g. Seljimi mogao ometati tok postupka pred Specijalizovanim većima.⁴⁸ Naime, tužilaštvo smatra da na Kosovu i dalje vlada atmosfera zastrašivanja svedoka i ometanja krivičnih postupaka koji se vode protiv bivših pripadnika OVK.⁴⁹ Osim toga, tužilaštvo tvrdi da je opasnost od ometanja postupka porasla time što je optuženi dobio pristup dokaznom materijalu koji ga tereti, ali i [BRISANO], i dodaje da je Apelacioni sud već zaključio da dosad određene mere zaštite nisu dovoljne da bi se umanjila neminovno velika opasnost od zastrašivanja svedoka ili uticanja na njih.⁵⁰ Tužilaštvo dodaje i da je Apelacioni sud potvrdio zaključak sudije za prethodni postupak da opasnost da bi g. Seljimi, koji je zahvaljujući svojim ranijim položajima i dalje uticajan na Kosovu, mogao ometati tok krivičnog postupka i dalje postoji.⁵¹ Pored toga, tužilaštvo tvrdi i da [BRISANO].⁵²

⁴⁶ Prva odluka o pritvoru, stav 32.

⁴⁷ Zahtev odbrane, stav 5; druga odluka Apelacionog suda, stavovi 31–40.

⁴⁸ Odgovor tužilaštva, stav 8.

⁴⁹ Odgovor tužilaštva, stav 8.

⁵⁰ Odgovor tužilaštva, stavovi 8, 11.

⁵¹ Odgovor tužilaštva, stavovi 16–18; prva odluka Apelacionog suda, stavovi 63, 68; druga odluka Apelacionog suda, stav 40.

⁵² Odgovor tužilaštva, stav 19.

32. Što se tiče Seljimijeve sposobnosti i spremnosti da [BRISANO], sudija za prethodni postupak podseća na to da [BRISANO]. Sudija za prethodni postupak, pre svega, podseća na to da [BRISANO],⁵³ [BRISANO].⁵⁴ [BRISANO]⁵⁵ [BRISANO].⁵⁶ [BRISANO].⁵⁷ [BRISANO].⁵⁸ [BRISANO].⁵⁹

33. Osim toga, s obzirom na visok položaj koji je nekad imao kao pripadnik OVK i političar koji je bio na položaju ministra unutrašnjih poslova i bio poslanik u skupštini,⁶⁰ g. Seljimi je na Kosovu i dalje uticajan.⁶¹ Ako se ima u vidu da je g. Seljimi i ranije pokazivao [BRISANO] i da je i dalje uticajan, razumno je zaključiti da g. Seljimi može⁶² [BRISANO].⁶³

34. Sudija za prethodni postupak nadalje podseća da na Kosovu i dalje vlada atmosfera zastrašivanja svedoka i ometanja krivičnih postupaka koji se vode protiv bivših pripadnika OVK.⁶⁴ To, doduše, nije samo po sebi odlučujuće, ali predstavlja kontekst u kom se moraju posmatrati [BRISANO] i njego uticaj. Sudija za prethodni postupak uz to podseća i na to da takva opasnost ne mora da se ostvari tako što bi optuženi lično manipulisao dokazima ili uticao na svedoke i vršio pritisak na njih. Dovoljno je to što on može da podstakne druge da to učine ili da na bilo koji drugi način doprinese ostvarenju te opasnosti.⁶⁵

⁵³ Druga odluka o pritvoru, stav 33.

⁵⁴ Druga odluka o pritvoru, stav 37; druga odluka Apelacionog suda, stav 37.

⁵⁵ Druga odluka o pritvoru, stavovi 34-36.

⁵⁶ Druga odluka o pritvoru, stav 37; druga odluka Apelacionog suda, stav 37.

⁵⁷ Druga odluka o pritvoru, stav 37; druga odluka Apelacionog suda, stav 37.

⁵⁸ Druga odluka o pritvoru, stav 39.

⁵⁹ Druga odluka o pritvoru, stav 39.

⁶⁰ Optužnica, stavovi 8-9.

⁶¹ Prva odluka Apelacionog suda, stavovi 62-63; druga odluka o pritvoru, stav 40; druga odluka Apelacionog suda, stav 33.

⁶² Prva odluka Apelacionog suda, stav 40.

⁶³ Druga odluka o pritvoru, stav 40.

⁶⁴ Prva odluka o pritvoru, stav 42; druga odluka o pritvoru, stav 41.

⁶⁵ Prva odluka o pritvoru, stav 37; prva odluka Apelacionog suda, stav 59; druga odluka o pritvoru, stav 41.

35. Sudija za prethodni postupak ponavlja da postoje indikacije, koje se međusobno poktrepljuju, da je g. Seljimi dokazano [BRISANO], u kontekstu opšte atmosfere zastrašivanja svedoka i uticanja na njih, i dalje uticajan, te da postoji opasnost da će g. Seljimi, pod bilo kojim vidom odgovornosti, ometati tok postupka pred Specijalizovanim većima.⁶⁶

36. Konačno, sudija za prethodni postupak podseća na to da je već zaključio da se Seljimijevim jakim porodičnim i profesionalnim vezama s Kosovom, izjavama koje govore o njegovom dobrom karakteru, saradnji g. Seljimija u istragama tužilaštva i [BRISANO] i njegovoj dobrovoljnoj predaji prilikom hapšenja može pridati samo ograničen značaj, s obzirom na težinu iznetih bojazni, te da ti faktori sami po sebi nemaju uticaja na prethodni zaključak.⁶⁷ Sudija za prethodni postupak ponavlja i da g. Seljimi dosad, doduše, nije ometao postupak (ili mu se to makar ne prebacuje), ali da je za ovu odluku relevantno pitanje da li za to postoji dovoljno realna mogućnost, a ne da li je to neizbežno.⁶⁸

37. S tim u skladu, sudija za prethodni postupak zaključuje da opasnost da će g. Seljimi ometati tok postupka pred Specijalizovanim većima i dalje postoji.

3. Opasnost od izvršenja novih krivičnih dela

38. Iako ne priznaje da je ijedna od opasnosti navedenih u članu 41(6)(i)-(iii) Zakona realna, Seljimijeva odbrana ne izjašnjava se o pitanju da li opasnost od izvršenja novih krivičnih dela i dalje postoji, s obzirom na to da je Apelacioni sud bez razmatranja odbacio njene argumente o tome.⁶⁹

39. Tužilaštvo u odgovoru navodi da se ta opasnost mora sagledavati u kontekstu (i) već ustanovljene i nepromenjene atmosfere zastrašivanja svedoka i uticanja na

⁶⁶ Druga odluka o pritvoru, stav 42; druga odluka Apelacionog suda, stav 38.

⁶⁷ Druga odluka o pritvoru, stav 43.

⁶⁸ Druga odluka o pritvoru, stav 43.

⁶⁹ Zahtev odbrane, stav 5; druga odluka Apelacionog suda, stav 41.

njih, (ii) dodatnog uvida koji optuženi ima u dokaze koji ga terete i (iii) značajnog uticajnog položaja koji optuženi i dalje ima na Kosovu. Tužilaštvo smatra i da je dovoljno da optuženi podstakne druge na izvršenje krivičnih dela ili im pomogne u tome, ili da na drugi način doprinese njihovom izvršenju. Tužilaštvo smatra da je ta opasnost i dalje velika, [BRISANO].⁷⁰

40. Premda činjenica da postoji opasnost od ometanja postupka ne znači automatski da postoji i opasnost od izvršenja novih krivičnih dela, sudija za prethodni postupak podseća da su, s obzirom na okolnosti u ovom predmetu, isti faktori koji su relevantni za ocenu opasnosti od ometanja postupka relevantni i za ocenu opasnosti od izvršenja novih krivičnih dela.⁷¹ Osim toga, sudija za prethodni postupak podseća da je dovoljno da optuženo lice podstakne druge ili im pomogne da izvrše nova krivična dela, ili da na drugi način doprinese njihovom izvršenju.⁷²

41. Sudija za prethodni postupak podseća i na to da, osim činjenice da je g. Seljimi i dalje uticajan i da na Kosovu vlada opšta klima zastrašivanja svedoka i uticanja na njih, postoji više konkretnih indicija, koje se međusobno potkrepljuju, [BRISANO].⁷³ Osim toga, sudija za prethodni postupak napominje i da g. Seljimi, po donošenju druge odluke o pritvoru, ima bolji uvid u teze tužilaštva zahvaljujući tekućem obelodanjivanju materijala na kom počivaju ozbiljne optužbe koje mu se stavljaju na teret.

42. Sudija za prethodni postupak podseća i na to da je već zaključio da se Seljimijevim jakim porodičnim i profesionalnim vezama s Kosovom, izjavama koje govore o njegovom dobrom karakteru, saradnji g. Seljimija u istragama tužilaštva [BRISANO] i njegovoj dobrovoljnoj predaji prilikom hapšenja može pridati samo

⁷⁰ [BRISANO].

⁷¹ Prva odluka o pritvoru, stav 47; druga odluka o pritvoru, stav 49.

⁷² Prva odluka o pritvoru, stav 47; druga odluka o pritvoru, stav 49.

⁷³ Druga odluka o pritvoru, stav 50.

ograničen značaj, s obzirom na težinu iznetih bojazni.⁷⁴ Sudija za prethodni postupak ponavlja i da g. Seljimi dosad, doduše, nije ometao postupak (ili mu se to makar ne prebacuje), ali da je za ovu odluku relevantno pitanje da li za to postoji dovoljno realna mogućnost, a ne da li je to neizbežno.⁷⁵

43. Konačno, sudija za prethodni postupak podseća i na to da se u odluci o potvrđivanju optužnice izričito kaže da je g. Seljimi lično učestvovao u izvršenju krivičnih dela⁷⁶ i da je, kao učesnik u udruženom zločinačkom poduhvatu (u daljem tekstu: UZP), koristio druge da izvrši krivična dela,⁷⁷ što sve uvećava opasnost da bi mogao izvršiti i nova.⁷⁸

44. Na osnovu toga, sudija za prethodni postupak smatra da postoji opasnost da će g. Seljimi, pod bilo kojim vidom odgovornosti, učiniti krivična dela slična nedozvoljenim radnjama koje je, kako se tvrdi u optužnici, preduzeo protiv lica koja se smatraju protivnicima OVK, uključujući svedoke koji su već pružili ili bi mogli da pruže dokaze i/ili koji treba da svedoče pred Specijalizovanim većima.

4. Zaključak

45. Sudija za prethodni postupak zaključuje da još uvek postoji opasnost da će g. Seljimi pobeći, ometati tok postupka pred Specijalizovanim većima ili izvršiti nova krivična dela protiv lica koja se smatraju protivnicima OVK, uključujući svedoke koji su već pružili dali ili bi mogli da pruže dokaze i/ili treba da svedoče pred Specijalizovanim većima. Sudija za prethodni postupak će u nastavku oceniti da li ijedan od uslova za njegovo puštanje na slobodu može u dovoljnoj meri da otkloni te opasnosti.

⁷⁴ Druga odluka o pritvoru, stav 51.

⁷⁵ Druga odluka o pritvoru, stav 51.

⁷⁶ Odluka o potvrđivanju optužnice, stav 466.

⁷⁷ Odluka o potvrđivanju optužnice, stavovi 453–454, 465–467.

⁷⁸ Druga odluka o pritvoru, stav 52.

D. USLOVNO PUŠTANJE NA SLOBODU I PITANJE VRAĆENO NA PONOVRNO ODLUČIVANJE

1. Izneta argumentacija

(a) Zahtev odbrane

46. Seljimijeva odbrana smatra da, posle druge odluke Apelacionog suda, relevantno pitanje o kom sudija za prethodni postupak treba da odlučuje glasi da li se mere pod kojima se predlaže privremeni otpust u praksi mogu dovoljno dobro sprovesti.⁷⁹ Ona tvrdi da se od policije Kosova ne može zahtevati da u podnesku izloži konkretan i detaljan odgovor na svako pitanje.⁸⁰ Dovoljno je da se sudija za prethodni postupak uveri da je policija Kosova spremna da sprovodi predložene mere i da je u stanju da to učini.⁸¹ Osim toga, Seljimijeva odbrana tvrdi da problem umanjivanja opasnosti od bekstva ne spada u pitanja koje je Apelacioni sud vratio na ponovno odlučivanje, budući da je već zaključeno da se predloženim uslovima ta opasnost može umanjiti.⁸² Što se tiče problema nenadzirane komunikacije, odbrana tvrdi da između ograničenja koja se primenjuju u Pritvorskom objektu Specijalizovanih veća i onih koja bi se primenjivala tokom privremenog boravka optuženog na slobodi ne bi bilo konkretne razlike ako bi policija Kosova bila u stanju da nenadzirane posete ograniči isključivo na članove Seljimijeve najuže porodice i na njegove braniocce.⁸³ Osim toga, Seljimijeva odbrana slaže se s onim što je Veseljijeva odbrana rekla u vezi s dodatnim informacijama koje je dostavila

⁷⁹ Zahtev odbrane, stav 8.

⁸⁰ Zahtev odbrane, stavovi 9–10.

⁸¹ Zahtev odbrane, stav 11.

⁸² Zahtev odbrane, stav 13.

⁸³ Zahtev odbrane, stav 16.

policija Kosova (u daljem tekstu: odgovor policije Kosova na Veseljijeva pitanja)⁸⁴ i tvrdi da isto važi i u slučaju g. Seljimija.⁸⁵

(b) Odgovor tužilaštva

47. Tužilaštvo u odgovoru kaže da se opasnosti o kojima je reč ne mogu umanjiti nijednom merom pod kojom bi optuženi bio privremeno pušten na slobodu na Kosovu i da policija Kosova njih ionako ne bi bila u stanju da sprovodi efikasno.⁸⁶ Tužilaštvo smatra da Apelacioni sud nije ni razmatrao pitanje da li bi se predloženim uslovima komunikacija mogla ograničiti i nadzirati tako da uslovno puštanje na slobodu bude opravdano, već da je zaključio da su potrebne dodatne informacije.⁸⁷ Tužilaštvo je mišljenja da se u analizi neophodnih uslova za privremeno puštanje na slobodu moraju razmotriti već ustanovljena atmosfera zastrašivanja svedoka na Kosovu, a posebno slučajevi uticanja na svedoke do kojih je dosad došlo u ovom predmetu, i uticaj koji optuženi ima na Kosovu.⁸⁸

48. Osim toga, tužilaštvo tvrdi da su garantije policije Kosova iznete u njenom odgovoru na Veseljijeva pitanja nedovoljne,⁸⁹ i to iz sledećih razloga: (i) [BRISANO];⁹⁰ (ii) [BRISANO];⁹¹ (iii) [BRISANO];⁹² i (iv) [BRISANO].⁹³ Pored toga, tužilaštvo tvrdi da policija Kosova već u tri navrata nije dala zadovoljavajuće odgovore, što dovodi u sumnju njeno poimanje opasnosti i njenu spremnost i

⁸⁴ KSC-BC-2020-06, F00518, Veseljijeva odbrana, *Podnesak Veseljijeve odbrane o drugom preispitivanju pritvora*, 11. oktobar 2021, poverljivo, stavovi 28–37, s poverljivim priložima 1–2. Korigovana verzija tog podneska dostavljena je 14. oktobra 2021. (dokument F00518/COR), poverljivo, s poverljivim priložima 1–3.

⁸⁵ Zahtev odbrane, stav 14.

⁸⁶ Odgovor tužilaštva, stav 24.

⁸⁷ Odgovor tužilaštva, stav 24.

⁸⁸ Odgovor tužilaštva, stavovi 25, 34.

⁸⁹ Odgovor tužilaštva, stavovi 25, 31.

⁹⁰ [BRISANO].

⁹¹ [BRISANO].

⁹² [BRISANO].

⁹³ [BRISANO].

sposobnost da valjano sprovede mere pod kojima se lice privremeno pušta na slobodu.⁹⁴

(c) Napomene tužilaštva

49. Tužilaštvo u napomenama tvrdi da mere pod kojima se predlaže privremeni otpust nisu dovoljne, a da policija Kosova ne bi bila u stanju da ih efikasno sprovodi čak i da jesu.⁹⁵ Tužilaštvo smatra da već ustanovljena atmosfera mešanja u sudske postupke na Kosovu nije stvar prošlosti.⁹⁶ Ono dodaje da [BRISANO].⁹⁷

50. Tužilaštvo tvrdi da je korumpiranost kosovskog krivično-pravnog sistema opštepoznata stvar.⁹⁸ Dalje, tužilaštvo tvrdi [BRISANO].⁹⁹

51. Tužilaštvo smatra da policija Kosova ne daje nikakve bitnije nove garantije mimo onih o kojima je tužilaštvo već govorilo:¹⁰⁰ (i) [BRISANO];¹⁰¹ (ii) [BRISANO];¹⁰² (iii) [BRISANO];¹⁰³ i (iv) [BRISANO].¹⁰⁴

52. Osim toga, tužilaštvo smatra da to što policija Kosova ni u četvrtom pokušaju nije uspela da pokaže da je spremna i sposobna da valjano sprovodi mere pod kojima se optuženi pušta na slobodu ukazuje na to da ona nije u stanju da valjano ispuni ono što se od nje očekuje.¹⁰⁵ Tužilaštvo tvrdi i da su istaknute ličnosti u rukovodstvu policije Kosova povezane s OVK i da su odane optuženom.¹⁰⁶ Konačno, tužilaštvo ukazuje na to da g. Seljimi i dalje ima ogroman uticaj i da bi,

⁹⁴ Odgovor tužilaštva, stavovi 32–33.

⁹⁵ Napomene tužilaštva, stavovi 4, 27.

⁹⁶ Napomene tužilaštva, stav 2.

⁹⁷ [BRISANO].

⁹⁸ Napomene tužilaštva, stav 7.

⁹⁹ [BRISANO].

¹⁰⁰ Napomene tužilaštva, stav 10.

¹⁰¹ [BRISANO].

¹⁰² [BRISANO].

¹⁰³ [BRISANO].

¹⁰⁴ [BRISANO].

¹⁰⁵ Napomene tužilaštva, stavovi 21–22.

¹⁰⁶ Napomene tužilaštva, stavovi 23–24.

ukoliko bi on bio pušten na slobodu, „ovaj predmet i sud bili egzistencijalno ugroženi”.¹⁰⁷

(d) Napomene Seljimijeve odbrane

53. Seljimijeva odbrana u napomenama tvrdi da se tužilaštvo pozvalo na neubedljive tvrdnje koje nemaju veze sa zahtevom odbrane i da ih je svesno formulisalo tako da izazove raspravu o perifernim pitanjima.¹⁰⁸ Seljimijeva odbrana iznosi da [BRISANO].¹⁰⁹ Što se tiče navoda o korumpiranosti policije Kosova, [BRISANO].¹¹⁰ [BRISANO].¹¹¹ Seljimijeva odbrana smatra da su u podnesku policije Kosova iznete važne informacije o nadgledanju privremenog boravka optuženog na slobodi i da joj se ne sme prebacivati to što nije naslutila motive iza pitanja koji nisu ni izneti.¹¹² [BRISANO].¹¹³ [BRISANO].¹¹⁴ [BRISANO].¹¹⁵ Seljimijeva odbrana ukazuje i na sledeće: (i) [BRISANO];¹¹⁶ (ii) policija Kosova je potvrdila da je u stanju da [BRISANO];¹¹⁷ (iii) tužilaštvo neopravdano očekuje visok stepen preciznosti u podnesku policije Kosova, što je, u ovako vanrednim okolnostima i s obzirom na izuzetno kratak rok u kom je policija Kosova odgovorila, neprimereno;¹¹⁸ i (iv) tužilaštvo ne bi trebalo da zloupotrebljava jedno od Seljimijevih osnovnih prava kako bi ga „sprečila da ostvaruje neko drugo”.¹¹⁹ [BRISANO].¹²⁰

¹⁰⁷ Napomene tužilaštva, stav 25.

¹⁰⁸ Napomene Seljimijeve odbrane, stavovi 3–8.

¹⁰⁹ [BRISANO].

¹¹⁰ [BRISANO].

¹¹¹ [BRISANO].

¹¹² Napomene Seljimijeve odbrane, stavovi 18–20.

¹¹³ [BRISANO].

¹¹⁴ [BRISANO].

¹¹⁵ [BRISANO].

¹¹⁶ [BRISANO].

¹¹⁷ [BRISANO].

¹¹⁸ Napomene Seljimijeve odbrane, stavovi 27–28.

¹¹⁹ Napomene Seljimijeve odbrane, stav 30.

¹²⁰ [BRISANO].

2. Diskusija

(a) Opasnost od bekstva

54. Što se tiče opasnosti od bekstva, sudija za prethodni postupak je u prvoj i drugoj odluci o pritvoru već izneo zaključak da predloženi uslovi mogu dovoljno da umanje opasnost u slučaju g. Seljimija.¹²¹ U prilog tom zaključku sudija za prethodni postupak napominje da se g. Seljimi već obavezao da će sve vreme boraviti na kućnoj adresi, predati pasoš i druge putne isprave, da će se redovno javljati relevantnim organima, vratiti se pod nadzor Specijalizovanih veća na datum koji bude određen sudskom odlukom i da će se pridržavati svake odluke o izmeni ili okončanju privremenog boravka na slobodi.¹²²

(b) Opasnost od ometanja postupka i opasnost od vršenja novih krivičnih dela

55. Pre svega, sudija za prethodni postupak napominje da je Apelacioni sud zaključio da je Seljimijeva odbrana, reagujući na drugu odluku o pritvoru, detaljno izložila uslove pod kojima bi optuženi mogao biti pušten na slobodu i pod kojima bi se njegova komunikacija u principu mogla ograničiti i nadgledati, ali da tek treba oceniti da li policija Kosova njih realno može da garantuje.¹²³ Shodno tome, sudija za prethodni postupak će, polazeći od informacija iznetih u podnesku policije Kosova i odgovoru policije Kosova na Veseljijeva pitanja, proceniti (i) da li se poštovanjem tih uslova pomenute opasnosti mogu u dovoljnoj meri umanjiti i (ii) da li je policija Kosova sposobna da te mere realno i sprovede, s obzirom na opasnost da g. Seljimi ometa postupak pred Specijalizovanim većima i/ili izvrši nova krivična dela.

¹²¹ Prva odluka o pritvoru, stav 54; druga odluka o pritvoru, stav 58. V. takođe druga odluka Apelacionog suda, stav 30.

¹²² Prva odluka o pritvoru, stav 54; druga odluka o pritvoru, stav 58.

¹²³ Druga odluka Apelacionog suda, stavovi 54–58.

- (i) Nadgledanje razgovora s članovima porodice ili licima u odobrenoj poseti

56. Policija Kosova kaže da će, [BRISANO].¹²⁴ Osim toga, policija Kosova je spremna da [BRISANO].¹²⁵ Pri tom policija Kosova ističe da [BRISANO].¹²⁶

57. Što se tiče komunikacije s članovima porodice, to znači da [BRISANO]. Pored toga, g. Seljimi bi mogao da koristi šifrovan ili tajni jezik [BRISANO]. U tom se smislu predloženim uslovima za privremeno puštanje na slobodu g. Seljimi ne može sprečiti da [BRISANO] da usmeno prenese određenu poruku, ili da se u tu svrhu posluži uređajem koji pripada nekom trećem licu,¹²⁷ ili da prenese tajne poruke kako bi ometao postupak pred Specijalizovanim većima ili izvršio nova krivična dela. Slične bojazni važe i za nadzirane posete lica koja imaju odobrenje da posete g. Seljimija, a naročito za mogućnost korišćenja šifrovanog ili tajnog jezika [BRISANO].

58. Za razliku od toga, u Pritvorskom objektu Specijalizovanih veća nenadzirana komunikacija je strogo ograničena, budući da su nenadzirane „privatne posete“ dozvoljene samo za pojedine članove najuže porodice i samo na ograničeno vreme.¹²⁸ Osim toga, lične posete i video-posete se po pravilu odvijaju u uslovima u kojima službenici u Pritvorskom objektu Specijalizovanih veća njih mogu da nadziru gledanjem i slušanjem.¹²⁹ Sekretar za takve posete može da odredi i dodatne mehanizme zaštite, poput aktivnog nadziranja i naknadnog preslušavanja snimljenog materijala.¹³⁰ Ovim potonjim metodom posete se mogu kontrolisati kasnije, dok se aktivno nadzirana poseta može prekinuti u svakom

¹²⁴ [BRISANO].

¹²⁵ [BRISANO].

¹²⁶ [BRISANO].

¹²⁷ Druga odluka o pritvoru, stav 62.

¹²⁸ Druga odluka Apelacionog suda, footnote 125.

¹²⁹ Podnesak Sekretarijata, stav 31; druga odluka Apelacionog suda, stav 53, fusnota 125.

¹³⁰ Podnesak Sekretarijata, stav 32.

trenutku, na primer sa ciljem da se spreči neovlašćeno obelodanjivanje poverljivih informacija ili da se, ukoliko se stekne utisak da pritvoreno lice koristi šifrovan jezik, ne dozvoli ugrožavanje bezbednosti i sigurnosti postupka.¹³¹

59. Sekretarijat Specijalizovanih veća je, shodno članu 34(8) i (12) Zakona, nadležan za rukovođenje i upravu pritvora i pritvorskih objekata Specijalizovanih veća, a [BRISANO].¹³² Drugim rečima, Sekretarijat ima jedinstvenu ulogu utoliko što rukovodi i upravlja Pritvorskim objektom Specijalizovanih veća, [BRISANO] [BRISANO].¹³³

60. Jednako je važno i to što Pritvorski objekat Specijalizovanih veća, za razliku od privatnog boravišta g. Seljimija, jeste zavod strogo zatvorenog tipa.¹³⁴ No, najvažnije od svega je to što su službenici u Pritvorskom objektu Specijalizovanih veća visokokvalifikovani [BRISANO] i što prolaze obuku o primeni mera za posete i komunikaciju u Pritvorskom objektu Specijalizovanih veća.¹³⁵

61. Policija Kosova, [BRISANO]. Osim toga, po mišljenju sudije za prethodni postupak presudno je to [BRISANO]. [BRISANO]. [BRISANO]. [BRISANO]. Sudija za prethodni postupak je do tog zaključka došao na osnovu sledećeg: (i) [BRISANO]; (ii) [BRISANO];¹³⁶ i (iii) [BRISANO].

62. [BRISANO].¹³⁷ [BRISANO]. [BRISANO]. [BRISANO]. [BRISANO].

63. Ni to što službenici policije Kosova govore Seljimijev maternji jezik i što su upoznati s opštim prilikama na Kosovu nije dovoljno da se obezbedi efikasan nadzor poseta i komunikacije, s obzirom na to da [BRISANO].

¹³¹ Podnesak Sekretarijata, stavovi 32–33.

¹³² [BRISANO].

¹³³ [BRISANO].

¹³⁴ Podnesak Sekretarijata, stav 43.

¹³⁵ [BRISANO].

¹³⁶ [BRISANO].

¹³⁷ Odgovor policije Kosova na Veseljjeva pitanja, str. 10; podnesak policije Kosova, str. 12, 18.

64. Stoga, iako se opasnost nedozvoljenog slanja poruka i uputstava ne može sasvim otkloniti, merama koje su na snazi u Pritvorskom objektu Specijalizovanih veća, u celini uzev, krajnje efikasno se sprečavaju nenadzirane posete i komunikacija, bilo s članovima porodice ili s licima u odobrenoj poseti, i umanjuje opasnost od ometanja postupka i izvršenja novih krivičnih dela.¹³⁸ Prema mišljenju sudije za prethodni postupak, policija Kosova nije dostavila garantije koje potvrđuju da je sposobna da sprovodi mere kojima bi se postojeće opasnosti dovoljno umanjile.

(ii) Kontekstualni faktori

65. [BRISANO].¹³⁹ Osim toga, iako je sudija za prethodni postupak od policije Kosova zatražio da uspostavi kontakt s bilo kojom drugom kosovskom institucijom¹⁴⁰ [BRISANO],¹⁴¹ [BRISANO].¹⁴² Seljimijeva odbrana, doduše, tvrdi da treba povući razliku između policije Kosova i kazneno-popravnih ustanova na Kosovu,¹⁴³ ali ta razlika ne menja ništa na utisku da između Ministarstva pravde i Direkcije policije nije bilo ni koordinacije ni saradnje, a to bi se negativno odrazilo na bilo koji vid kućnog pritvora. Sudija za prethodni postupak smatra da je saradnja između tela koja učestvuju u nadziranju optuženog lica važan faktor koji se mora uzeti u obzir kad se odlučuje da li se mere za privremeno puštanje na slobodu mogu sprovesti, te da, s obzirom na navedene primere o odsustvu koordinacije, ne postoje potrebne garantije da će mere predviđene za kućni pritvor biti valjano sprovedene.

66. Zato sudija za prethodni postupak smatra da nije izloženo dovoljno dokaza za tvrdnju da policija Kosova ima osvedočeno i priznato iskustvo u sprovođenju mera

¹³⁸ V. takođe KSC-BC-2020-06, IA010/F00008/RED, Apelacioni sud, *Javna redigovana verzija odluke po žalbi Hašima Tačija na odluku o preispitivanju pritvora*, 27. oktobar 2021, javno, stav 68.

¹³⁹ [BRISANO].

¹⁴⁰ Nalog policiji Kosova, stav 9.

¹⁴¹ [BRISANO].

¹⁴² [BRISANO].

¹⁴³ Napomene Seljimijeve odbrane, stavovi 16–17.

pod kojima su na slobodu privremeno puštana lica koja su optužena za teška krivična dela (a koja se nalaze ili su se nalazila na visokim položajima) na slobodu.

67. Konačno, sudija za prethodni postupak podseća na to da Specijalizovana veća i jesu osnovana zato što krivični postupci protiv bivših pripadnika OVK (na visokim položajima) nisu mogli da se vode na Kosovu.¹⁴⁴ Zato je odlučeno da se ti postupci ne vode na Kosovu,¹⁴⁵ i zato su normativni i operativni okvir Specijalizovanih veća utvrđeni s izričitim ciljem da se, u najvećoj mogućoj meri, obezbedi zaštita svedoka, žrtava i drugih lica izloženih riziku i Specijalizovanim većima omogući da vrše mandat. Osim toga, već je pomenuto da na Kosovu i dalje vlada atmosfera zastrašivanja svedoka i ometanja krivičnih postupaka koji se vode protiv bivših pripadnika OVK.¹⁴⁶ Sudija za prethodni postupak napominje i da je nedavno nekoliko međunarodnih organizacija iznelo dokaze o tome da je u oblasti krivičnog pravosuđa na Kosovu i dalje prisutna korupcija.¹⁴⁷

¹⁴⁴ Parlamentarna skupština Saveta Evrope, Odbor za pravna pitanja i ljudska prava, *Izveštaj o nečovečnom postupanju s ljudima i nedozvoljenoj trgovini ljudskim organima na Kosovu*, dokument 12462, 7. januar 2011, stav 10.

¹⁴⁵ Zakon br. 04/L-274, str. 8–9 („Ukoliko istrage SIRG-a budu imale kao rezultat optužnicu i sudski postupak, biće potrebno obezbediti povoljno okruženje za vršenje pravosuđa. U skladu s tim, za prvostepene i žalbene postupke koji se eventualno pokrenu na osnovu istraga SIRG-a postojaće jedan specijalizovan sud unutar sudskog sistema Kosova, kao i specijalizovano tužilaštvo. Sedište tog suda biće na Kosovu, ali će se, s obzirom na prirodu navoda, osetljivi postupci, uključujući saslušavanje svedoka, voditi izvan zemlje”); Sporazum između Kraljevine Holandije i Republike Kosovo o sedištu Izmeštene specijalizovane sudske ustanove Kosova u Holandiji, 15. februar 2016, preambula („Pozivajući se na razmenu pisama o namerama između Predsednice Republike Kosovo i Visoke predstavnice Evropske unije za spoljnu politiku i bezbednost od 14. aprila 2014. g. koja je ratifikovana Zakonom Kosova br. 04/L-274 od 15. maja 2014, a kojom se Republika Kosovo obavezuje da u okviru kosovskog pravosudnog sistema osnuje Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo radi prvostepenih i drugostepenih postupaka koji proisteknu iz istraga Specijalne istražne radne grupe Specijalnog tužilaštva Republike Kosovo vezanih za Izveštaj Parlamentarne skupštine Saveta Evrope, dokument 12462 od 7. januara 2011.g. i koji po zaključivanju Sporazuma o sedištu sa državom domaćinom mogu biti izmešteni u treću zemlju”), član 3 („Izmeštena specijalizovana sudska ustanova Kosova ima sedište u državi domaćinu”).

¹⁴⁶ V. gore, stav 34.

¹⁴⁷ Misija privremene uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu, *Izveštaj generalnog sekretara*, U.N.Doc. S/2020/964, 1. oktobar 2020, stav 30; Misija Evropske unije za vladavinu prava na Kosovu, *Izveštaj o stanju u pravosuđu*, oktobar 2020, str. 21; Evropska komisija, *Izveštaj o Kosovu 2021*, 19. oktobar 2021, str. 23, 25.

68. Sudija za prethodni postupak smatra da pomenuti faktori sami po sebi nisu presudni za pitanje koje razmatra. Međutim, pitanje kako će policija Kosova sprovesti meru kućnog pritvora ne može se posmatrati izvan konteksta u kom bi se to odigravalo jer on utiče i na vođenje postupka pred Specijalizovanim većima. Polazeći od toga, sudija za prethodni postupak zaključuje da, s obzirom na izložene ubedljive indicije, kontekst u kojem bi se odvijao kućni pritvor g. Seljimija ide u prilog zaključku da se predloženim merama za privremeni otpust ne bi adekvatno umanjile opasnosti da će g. Seljimi ometati postupak i/ili opasnost opasnost da bi mogao izvršiti nova krivična dela.

(iii) Dodatne mere

69. Sudija za prethodni postupak ima na umu činjenicu da se policija Kosova načelno obavezala da će strogo sprovesti sve odluke Specijalizovanih veća.¹⁴⁸ Međutim, to samo po sebi nije dovoljan osnov po kom bi sudija za prethodni postupak *proprio motu* izdao nalog za dodatne mere kojima bi se umanjile utvrđene opasnosti. Ako se ima u vidu da je sudija za prethodni postupak izdao nalog da mu se dostave konkretni odgovori na čitav niz detaljnih pitanja i da se navedu i sve druge relevantne informacije (posebno informacije o dodatnim merama koje bi policija Kosova eventualno sprovođila),¹⁴⁹ takva načelna obaveza policije Kosova sama po sebi ne znači da će ona adekvatno sprovesti sve mere koje sudija za prethodni postupak naloži, a još manje garantuje da će ozbiljne bojazni o nedozvoljenoj komunikaciji, o čemu je već bilo govora, biti ublažene.

70. Konačno, sudija za prethodni postupak zaključuje da nema osnova da se od policije Kosova traže dalje informacije. Odbrana se policiji Kosova obraćala u tri navrata, a sudija za prethodni postupak joj je uputio detaljan spisak pitanja i pružio

¹⁴⁸ Odgovor policije Kosova na Veseljijeva pitanja, str. 8; podnesak policije Kosova, str. 1–2.

¹⁴⁹ Nalog policiji Kosova, stav 8; prilog nalogu policiji Kosova, stav 12.

joj priliku da iznese i dodatne informacije koje bi mogle biti važne za ovu odluku. To znači da je policija Kosova imala dovoljno prilike da dostavi tražene informacije i da sudiji za prethodni postupak nikakve dodatne informacije ne bi pomogle da donese odluku u ovom pitanju.

71. Shodno tome, sudija za prethodni postupak zaključuje da nikakvim dodatnim merama koje bi on naložio *proprio motu* postojeće opasnosti ne bi mogle dovoljno da se umanje.

(iv) Zaključak

72. Shodno tome, sudija za prethodni postupak zaključuje da, čak i kad se u obzir uzmu podnesak policije Kosova i odgovor policije Kosova na Veseljijeva pitanja, primenom uslova za privremeno puštanje g. Seljimija na slobodu koje je odbrana predložila ne mogu dovoljno da se umanje opasnosti iz člana 41(6)(b)(ii)-(iii) Zakona, i da se na tom zaključku ništa ne bi promenilo čak ni ako bi sudija za prethodni postupak odredio dodatne uslove. Iz toga proizlazi, kako je već konstatovano, da je režim nadzora komunikacije koji se primenjuje u pritvorskom objektu Specijalizovanih veća jedini način da se kontakti g. Seljimija uspešno ograniče i nadziru i tako umanje opasnost od ometanja postupka pred Specijalizovanim većima ili od vršenja novih krivičnih dela. Pošto je preispitao i odmerio sve argumente koje su strane u postupku iznele, sudija za prethodni postupak zaključuje da su ranije iznete bojazni i dalje od presudnog značaja za ovakav zaključak i da stoga za potrebe ove odluke nije neophodno razmatrati njihove preostale argumente, s tim što se time ne prejudicira ishod njihovog eventualnog kasnijeg razmatranja.

73. Pošto je ponovo razmotrio drugu odluku o pritvoru u vezi s pitanjima zbog kojih mu je ona, drugom odlukom Apelacionog suda, vraćena na odlučivanje, sudija za prethodni postupak potvrđuje drugu odluku o pritvoru. Iz istih razloga, pomenuti

zaključak odnosi se i na redovno preispitivanje pritvora g. Seljimija, predviđeno članom 41(6), (10) i (12) Zakona i pravilom 57(2) Pravilnika.

E. SRAZMERNOST PRITVORA

1. Izneta argumentacija

74. Seljimijeva odbrana tvrdi da se pred optuženog stavljaju neprimerena očekivanja time što se od njega traži da i pre nego što pitanje srazmernosti uopšte bude valjano moglo da se pokrene preciznije navede kad bi suđenje moglo da počne.¹⁵⁰ Osim toga, time što se od optuženog očekuje da sačeka da suđenje počne, ili makar bude blizu početka, pre nego što se pitanje kašnjenja uopšte može uzeti u razmatranje ne poštuju se njegova prava i smisao pravila 56(2) Pravilnika.¹⁵¹ Utoliko Seljimijeva odbrana napominje i da tužilaštvo „ne bi mirne savesti moglo da tvrdi da će suđenje početi pre leta iduće godine“, kao i da su od donošenja druge odluke o pritvoru prošla još četiri meseca.¹⁵²

75. Tužilaštvo u odgovoru iznosi stav da je produženje pritvora srazmerna mera.¹⁵³ Tužilaštvo smatra da ni ranije ni novije procene nisu merodavne za pitanje šta je srazmerno trajanje pritvora u pretpretresnoj fazi postupka i da one ni sudiji za prethodni postupak ni Apelacionom sudu nisu poslužile kao osnov po kom su donosili odluke.¹⁵⁴ Tužilaštvo tvrdi da se ovaj predmet približio pretresnoj fazi, budući da je ono navelo 17. decembar 2021. kao rok u kom će dostaviti pretpretresni podnesak, obelodanilo ogroman deo materijala iz pravila 102(1)(b), da su strane u postupku dostavile žalbe na preliminarne podneske i da je 22. oktobra 2021. podnet preliminarni spisak svedoka.¹⁵⁵ Tužilaštvo dodaje da su u

¹⁵⁰ Zahtev odbrane, stav 22.

¹⁵¹ Zahtev odbrane, stav 22.

¹⁵² Zahtev odbrane, stavovi 19–21.

¹⁵³ Odgovor tužilaštva, stavovi 36, 41.

¹⁵⁴ Odgovor tužilaštva, stav 38.

¹⁵⁵ Odgovor tužilaštva, stav 39.

ovom predmetu sve radnje vezane za pretpretresnu fazu u toku, te da odbrana neosnovano tvrdi da je početak suđenja odgođen ili pritvor optuženog produžen samo zato što je rok za obelodanjivanje relativno malog broja dokaznih predloga iz pravila 102(1)(b) s dobrim razlogom produžen.¹⁵⁶ Tužilaštvo zaključuje da je zadržavanje g. Seljimija u pritvoru pre početka suđenja i dalje opravdana i srazmerna mera, s obzirom na obim i složenost ovog predmeta, na ekspeditivnost s kojom se napredovalo u pretpretresnom postupku, na dužinu kazne koju g. Seljimi može da očekuje ukoliko bude oglašen krivim i na povećanu opasnost da će ometati postupak ukoliko bude pušten na slobodu.¹⁵⁷

2. Diskusija

76. Pre svega, sudija za prethodni postupak podseća na važnost načela srazmernosti prilikom odlučivanja o opravdanosti pritvora pre suđenja, što je formulisano i u pravilu 56(2) Pravilnika.¹⁵⁸ Vreme provedeno u pritvoru pre suđenja je faktor koji se mora razmotriti zajedno sa stepenom opasnosti opisanih u članu 41(6)(b) Zakona, da bi se utvrdilo da li, kada se svi faktori uzmu u obzir, dalji pritvor „prestaje da bude opravdan“ a lice mora da bude pušteno na slobodu.¹⁵⁹ Međutim, da li je vreme provedeno u pritvoru pre suđenja opravdano ne može se ocenjivati apstraktno. Opravdanost daljeg pritvora optuženog lica mora se oceniti na osnovu činjenica u datom predmetu i shodno njegovim osobenim karakteristikama.¹⁶⁰

77. Gospodin Seljimi uhapšen je 5. novembra 2020, što znači da je u trenutku u kom se donosi ova odluka u pritvoru proveo nešto više od godinu dana. Shodno

¹⁵⁶ Odgovor tužilaštva, stav 40.

¹⁵⁷ Odgovor tužilaštva, stavovi 37, 41.

¹⁵⁸ KSC-BC-2020-07, IA001/F00005, Apelacioni sud, *Odluka po žalbi Hisnija Gucatija po pitanjima vezanim za hapšenje i pritvor*, 9. decembar 2020, javno, stavovi 72–73.

¹⁵⁹ V. takođe prva odluka Apelacionog suda, stav 79.

¹⁶⁰ ESLjP, presuda u predmetu *Buzadji v. the Republic of Moldova [GC]*, stav 90.

tome, sudija za prethodni postupak sada će oceniti da li je, s obzirom na konkretne okolnosti vezane za g. Seljimija, taj period opravdan.

78. Pre svega, sudija za prethodni postupak napominje da su protiv g. Seljimija iznete izuzetno teške optužbe.¹⁶¹ Konkretno, g. Seljimi tereti se po deset tačaka za teška krivična dela prema međunarodnom pravu, i to za progon na političkoj i/ili nacionalnoj osnovi, protivzakonito ili proizvoljno hapšenje i lišavanje slobode, druge nehumane postupke, surovo postupanje, mučenje, ubistvo i prisilne nestanke.¹⁶² U optužnici se tvrdi i da je g. Seljimi u tim zločinima odigrao značajnu ulogu.¹⁶³ Dakle, u slučaju osuđujuće presude on bi mogao da bude osuđen na dugačku kaznu, uključujući kaznu doživotnog zatvora.

79. Osim toga, postupak koji se vodi protiv g. Seljimija je složen.¹⁶⁴ Krivična dela koja mu se stavljaju na teret odigravala su se tokom dužeg vremenskog perioda (najkasnije od marta 1998. do septembra 1999), na geografski velikom prostoru (na brojnim mestima širom Kosova i u nekoliko oblasti na severu Albanije) i dovela su do velikog broja žrtava.¹⁶⁵ Tužilaštvo je blagovremeno nagovestilo da namerava da se pozove na svedočenje velikog broja svedoka,¹⁶⁶ [BRISANO].

¹⁶¹ V. takođe ESLjP, *Shabani v. Switzerland*, br. 29044/06, [Judgment](#), 5. novembar 2009 (u daljem tekstu: presuda u predmetu *Shabani v. Switzerland*), stavovi 65, 66, 69; MKSJ, *Tužilac protiv Delalića i drugih*, IT-96-21, Odluka po zahtjevu za privremeno puštanje otuženog Zejnila Delalića na slobodu, 25. septembar 1996, stavovi 20, 26; *Tužilac protiv Ademića*, IT-01-46-PT, Nalog po zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu, 20. februar 2002. (u daljem tekstu: nalog u predmetu *Ademi*), stav 25; ICTR, *Prosecutor v. Ndayambaje*, ICTR-98-42-T, [Decision on the Defence Motion for the Provisional Release of the Accused](#), 21. oktobar 2002 (u daljem tekstu: odluka u predmetu *Ndayambaje*), stav 23; *Prosecutor v. Ngirumpatse et al.*, ICTR-98-44-T, Decision on the Motion by Ngirumpatse's Defence to Find the Accused's Detention Unlawful or, in the Alternative, to Order his Provisional Release, 18. avgust 2003. (u daljem tekstu: odluka u predmetu *Ngirumpatse*), stav 25.

¹⁶² Potvrđena optužnica, stav 173.

¹⁶³ Potvrđena optužnica, stavovi 8–9, 32, 39, 40–45, 47, 50, 53–55, 172.

¹⁶⁴ V. takođe ESLjP, presuda u predmetu *Shabani v. Switzerland*, stavovi 65, 69; MKSJ, odluka u predmetu *Ademi*, stav 26; ICTR, odluka u predmetu *Ndayambaje*, stav 23; odluka u predmetu *Ngirumpatse*, stav 25.

¹⁶⁵ Potvrđena optužnica, stavovi 16, 32, 57-171, tabele A–C.

¹⁶⁶ KSC-BC-2020-06, F00542, specijalizovani tužilac, *Podnesak tužilaštva s preliminarnim spisikom svedoka*, 22. oktobar 2021, javno (u daljem tekstu: preliminarni spisak svedoka tužilaštva), sa strogo poverljivim i *ex parte* prilogom 1 i poverljivim redigovanim prilogom 2.

80. Sudija za prethodni postupak smatra i da je izuzetno važno to što je već ustanovljeno da i dalje postoji opasnost da bi g. Seljimi, ukoliko bude pušten na slobodu, mogao ometati tok postupka pred Specijalizovanim većima ili izvršiti nova krivična dela i da se ta opasnost ne može dovoljno umanjiti primenom manje restriktivnih mera.

81. Što se pak tiče obaveza strana u postupku,¹⁶⁷ sudija za prethodni postupak ukazuje na to da se po donošenju druge odluke o pritvoru znatno napredovalo u proceduralnom smislu, u pravcu prosljeđivanja predmeta u pretresnu fazu. Konkretno, doneto je nekoliko odluka po zahtevima za zaštitne mere,¹⁶⁸ donete su odluke o preliminarnim podnescima,¹⁶⁹ utvrđeni su datumi za dostavljanje pretpretresnog podneska tužilaštva (17. decembar 2021) i za dostavljanje tabele shodno pravilu 109(c) (28. januar 2022)¹⁷⁰ i odlučeno da tužilaštvo postupak obelodanjivanja na osnovu pravila 102(1)(b) Pravilnika treba da dovrši do 31.

¹⁶⁷ V. takođe ESLJP, presuda u predmetu *Shabani v. Switzerland*, stavovi 67–68.

¹⁶⁸ KSC-BC-2020-06, F00373, sudija za prethodni postupak, *Šeta odluka po zahtevu Specijalizovanog tužilaštva za odobravanje zaštitnih mera*, 25. jun 2021, strgo poverljivo i *ex parte* (poverljiva redigovana verzija izdata je istog dana, dokument F00373/CONF/RED); KSC-BC-2020-06, F00407, sudija za prethodni postupak, *Sedma odluka po zahtevu Specijalizovanog tužilaštva za odobravanje zaštitnih mera*, 21. jul 2021, strogo poverljivo i *ex parte* (poverljiva redigovana verzija izdata je istog dana, dokument F00407/CONF/RED); F00438, sudija za prethodni postupak, *Osma odluka po zahtevu Specijalizovanog tužilaštva za odobravanje zaštitnih mera*, 24. avgust 2021, strogo poverljivo i *ex parte* (poverljiva redigovana verzija izdata je istog dana, dokument F00438/CONF/RED); F00466, sudija za prethodni postupak, *Deveta odluka po zahtevu Specijalizovanog tužilaštva za odobravanje zaštitnih mera*, 13. septembar 2021, strogo poverljivo i *ex parte* (poverljiva redigovana verzija izdata je istog dana, dokument F00466/CONF/RED); F00467, sudija za prethodni postupak, *Deseta odluka po zahtevu Specijalizovanog tužilaštva za odobravanje zaštitnih mera*, 13. septembar 2021, strogo poverljivo i *ex parte* (poverljiva redigovana verzija izdata je istog dana, dokument F00467/CONF/RED); F00559, sudija za prethodni postupak, *Jedanaesta odluka po zahtevu Specijalizovanog tužilaštva za odobravanje zaštitnih mera*, 5. novembar 2021, strogo poverljivo i *ex parte*; F00571, sudija za prethodni postupak, *Dvanaesta odluka po zahtevu Specijalizovanog tužilaštva za odobravanje zaštitnih mera*, 17. novembar 2021, strogo poverljivo i *ex parte* (poverljiva redigovana verzija izdata je istog dana).

¹⁶⁹ KSC-BC-2020-06, F00412, sudija za prethodni postupak, *Odluka po prigovorima nenadležnosti Specijalizovanih veća*, 22. Jul 2021, javno; F00413/RED, sudija za prethodni postupak, *Javna redigovana verzija odluke po prigovorima odbrane protiv optužnice*, 22. jul 2021, javno; F00450, sudija za prethodni postupak, *Odluka po podnescima kojima se osporava legalitet Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva i ukazuje na povredu nekih ustavnih prava optuženih*, 31. avgust 2021, javno.

¹⁷⁰ Transkript od 29. oktobra 2021, str. 752, red 20, do str. 753, red 5.

januara 2022,¹⁷¹ a tužilaštvo je dostavilo preliminarni spisak svedoka, što će, između ostalog, odbrani omogućiti da, ukoliko želi, obavi istrage.¹⁷² Što se tiče odlaganjâ za koje je odgovorno tužilaštvo i procena tužilaštva o rokovima, na šta je sve ukazala odbrana, sudija za prethodni postupak podseća na to da su ti rokovi produžavani zato što su za to izneti valjani razlozi. Da bi se procenilo da li je vreme koje je g. Seljimi proveo u pritvoru srazmerno, sudija za prethodni postupak smatra da se vreme koje je on zaista proveo u pritvoru pre početka suđenja mora sagledati u kontekstu onih procena tužilaštva koje se pokažu kao netačne. Uostalom, i pored toga što su neki rokovi pomerani, postupak i dalje napreduje, a pretpretresna faza biće okončana u dogledno vreme.

82. Stoga, sudija za prethodni postupak konstatuje da, s obzirom na konkretne okolnosti u ovom predmetu, vreme koje je g. Seljimi proveo u pritvoru pre suđenja, i koje iznosi malo više od godinu dana, nije neopravdano, i to iz sledećih razloga: (i) g. Seljimi se tereti za izuzetno teška krivična dela i za to da je u njihovom izvršavanju odigrao važnu ulogu; (ii) ukoliko bude oglašen krivim, moguće je da će mu biti određena teška kazna; (iii) predmet protiv g. Seljimija je složen; (iv) opasnosti navedene u članu 41(6)(b)(ii)-(iii) Zakona i dalje postoje i ne mogu se dovoljno umanjiti primenom manje restriktivnih mera; i (v) bez obzira na to što su neki rokovi pomerani, postupak u ovom predmetu i dalje napreduje.

83. Osim toga, sudija za prethodni postupak smatra da je neutemeljena i tvrdnja obrane da je tužilaštvo odgovorno za nepotrebno odlaganje u smislu druge rečenice iz pravila 56(2) Pravilnika, budući da su za pomeranje pojedinih rokova, kako je to već rečeno, izneti valjani razlozi i da postupak i dalje napreduje, te da će pretpretresna faza biti okončana u dogledno vreme.

84. Konačno, što se tiče zahteva obrane da se preispita ukupno očekivano trajanje Seljimijevog pritvora u pretpretresnoj fazi, sudija za prethodni postupak ukazuje

¹⁷¹ Transkript od 29. oktobra 2021, str. 752, red 20, do str. 753, red 5, str. 753, red 6, do str. 754, red 4.

¹⁷² Preliminarni spisak svedoka tužilaštva.

na to da trenutno nije utvrđen datum za početak suđenja, ali da će se pritvor g. Seljimija preispitivati na svaka dva meseca ili čim se okonosti promene, kako je predviđeno članom 41(10) Zakona i pravilom 57(2) Pravilnika.¹⁷³ Imajući to u vidu, sudija za prethodni postupak konstatuje da je u sadašnjoj fazi postupka svaka rasprava o očekivanom ukupnom trajanju Seljimijevog pritvora pre suđenja još uvek preuranjena i u domenu nagađanja.¹⁷⁴

V. DISPOZITIV

85. Iz navedenih razloga, sudija za prethodni postupak

- a) **POTVRĐUJE** drugu odluku o pritvoru;
- b) **NALAŽE** da se g. Seljimiju produži pritvor;
- c) **NALAŽE** g. Seljimiju da, ukoliko to želi, podneske o sledećem preispitivanju pritvora dostavi najkasnije u **petak, 17. decembra 2021**, a da se odgovori i replike dostavljaju prema rasporedu utvrđenom u pravilu 76 Pravilnika;
- d) **NALAŽE** tužilaštvu da, ukoliko g. Seljimi odluči da do pomenutog roka ne dostavi podneske, svoje podneske o sledećem preispitivanju pritvora g. Seljimija dostavi najkasnije u **petak, 31. decembra 2021**, a g. Seljimiju da svoje podneske, ukoliko to želi, dostavi najkasnije u **ponedeljak, 10. januara 2022**; i
- e) **NALAŽE** Seljimijevoj odbrani, tužilaštvu i Sekretarijatu da najkasnije u **ponedeljak, 6. decembra 2021**. dostave javnu redigovanu verziju svog podneska (zahteva odbrane, napomena tužilaštva, napomena Seljimijeve odbrane, odnosno podneska Sekretarijata) ili da se do tog datuma izjasne

¹⁷³ V. takođe ESLjP, *Ereren v. Germany*, br. 67522/09, Judgment, 6. novembar 2014, stav 64.

¹⁷⁴ Prva odluka Apelacionog suda, stavovi 80–81; druga odluka Apelacionog suda, stav 47.

o tome da li se status poverljivosti njihovog podneska može promeniti u „javno“.

/potpis na originalu/

Sudija Nikola Giju,
sudija za prethodni postupak

U petak, 26. novembra 2021.

U Hagu, Holandija